

همیشه

حافظ
بی مهر رخت روز مر اثر نمائندست
وز عمر، مرا جز شب دیجور نمائندست

صفحات: ۱۲
تلفن: ۰۲۱-۲۲۰۰۰۰۰۰
نمابر: ۰۲۱-۲۲۰۰۰۰۰۰

www.hamshahronline.ir
www.hamshahronline.ir

دفتر مرکزی: تهران، خیابان ولیعصر (عج)، کوچه شهید سید کمال قرینی، شماره ۱۴
کد پستی: ۴۵۹۵۶-۱۹۶۶۶ تهران، صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۵۴۴۴
تلفن: ۰۲۱-۲۲۰۰۰۰۰۰
نمابر: ۰۲۱-۲۲۰۰۰۰۰۰

پدیرش آگهی: ۸۳۲۳۱۰۰۰
چاپ: همشهری
تلفن: ۰۲۱-۶۱۹۳۳۰۰۰
تلفن اشتراک: ۶۱۹۳۳۱۱۴

ایرانشهر:
دبیر: بهرام اعرابی
تندیس: ...
مدیر: سعید محمدی
دبیر: مریم سرخوش
سرخ: ...
مدیر: جواد عزیزی
دبیر: سعید فرونی
دبیر: علیرضا محمودی
مدیر: جواد نصرتی
مدیر: محمد باریکانی

سیاسی و دیپلماتیک:
مدیر: حسین لطفی
دبیر: مهتاب موسوی پور
مدیر: امیر محمد یعقوب پور
مدیر: لیلی فرسند

صاحب امتیاز:
مؤسسه همشهری
مدیر: مسعود محسن مهدیان
سرمدیر: دانیال معمار
مدیر: سعید پور
مدیر: فانی حامد یزدانی
مدیر: هنری مهدی سلامی
دبیر: عکس: امیر پناه پور

صفحه آخر

کوچه گرد

گرمايه؛ خاستگاه آواز ضربی

لیلا باقری
«خشک بیار... خشک!» صدای است که حتی در خاطرات پدر بزرگها و مادر بزرگها هم شاید موج شده باشد؛ همه همگی صدای است که گاهی هم بین آن زمزمه‌های بلند می‌شد و به آواز می‌رسید. شاید برایتان جالب باشد بدانید همین زمزمه‌ها ریشه در تاریخ و فرهنگ موسیقی ما دارند. در واقع حمام فراتر از مکانی برای شست‌وشو و بخشی از هویت و فرهنگ ایرانیان بوده است. در شاهنامه فردوسی هم ردپایی از این فضاها دیده می‌شود: «بدو گفت بابک به گرمایه شو؛ همی باش تا خلعت از بند تو...» اما گرمایه امروزی در دوران قاجار شکل گرفت؛ جایی که آب از قنات تأمین می‌شد و سوخت آن فضولات حیوانی یا هیوز بود. بعدها با ورود سوخت فسیلی این سنت کمی مدرن‌تر شد.

حمام‌ها در گذشته تنها مکانی برای پاکیزگی نبودند، بلکه فضایی برای برگزاری جشن‌ها و مناسبت‌های شاد هم بودند. اسماعیل عباسی در کتاب «آینامه تهران» می‌نویسد مراسم مانند خانبندان عروس و داماد با ساز و آواز در گرمایه‌ها برگزار می‌شد. حتی برخی آوازهای ضربی هم از همین فضاها سرچشمه گرفتند. آوازهایی که گاه توسط دلاک‌ها برای زنان خوانده می‌شدند یا لایه‌هایی که مادران برای کودکان زمزمه می‌کردند یا آهنگ‌های لطیفی که طبق مناسبتی خوانده می‌شد. «حمومی، ای حمومی» یکی از این آوازهاست که با بازخوانی مرتضی احمدی به گوش همه ما آشناست. این آوازها صدای شادی‌ها و کار و تلاش لحظاتی ناب از زندگی مردم بودند و گرچه حمام‌های عمومی امروز دیگر جایگاه گذشته را ندارند، اما این میراث فرهنگی همچنان در موسیقی و خاطرات ما زنده است. شاید وقت آن باشد که به این سنت کهن نگاهی دوباره بیندازیم، نه فقط برای پاکیزگی، بلکه برای پیوند دوباره با هویتی که صدای گذشته را در دل خود زنده نگه داشته است. گاهی به این فکر کنیم که این همه مراسم و تشریفات که قدیمی‌ها برای هر کار ساده روزمره‌ای داشتند چه تأثیر مهمی داشت روی زندگی گذشتن زندگی و اتصال مردم با شور و جلوه‌گری از افسردگی و خودکشی، آن هم در سرزمینی که همیشه به مردم سخت‌کوش سخت گرفته است.

بالسکن این کیوار کد
پادکست مربوط به یادداشت
را بشنوید.

سوزه روز

۵۰۰ تومانی به جای ۵۰ هزار تومانی

شب یلدا، مادر بزرگ سفارش داده بود از خودپرداز برای نوه‌هایش اسکناس بگیریم. همان شب و از ترس دیر رسیدن به بزم یلدا، با عجله ۵۰ هزار تومانی را با خودم بردم. بعد از چندبار تلاش از عابر بانک‌های نزدیک خانه مادر بزرگ، ۱۲ قطعه ایران چک ۵۰ هزار تومانی فراهم شد. بعد از صرف شام و برگزاری مراسم شب یلدا، لحظه موعود فرا رسید و ایران چک‌های صورتی همراه با لیختند سبز مادر بزرگ در پاکت‌هایی سپید میان مهمانان توزیع شد. وقتی پاکت سپید خودم را باز کردم، بگو سرخ شدم؛ به جای ۵۰ هزار تومانی، یک قطعه اسکناس ۵۰۰ تومانی به من چشمک زد! چون خودم پول‌ها را از خودپر داز گرفته بودم و با مادر بزرگ هم حساب شوخی نداشتم، انجمن‌بان پیدا کردم که اشتباهی رخ داده، حالا قرار است در نخستین فرصت، سراغ ۵۰۰ تومانی نزدیک خانه مادر بزرگ بروم تا بدم چگونه این اتفاق نادر رخ داده؛ یعنی جابه‌جایی اسکناس ۵۰۰ تومانی به جای ایران چک ۵۰ هزار تومانی و بی‌دقتی من هنگام دریافت پول از جابه خودپرداز.

یادگار معمار خوشنام تهران

گشت و گذار در خانه استاد لرزاده، معمار سرشناس تهرانی که خودش ساخته و اکنون به موزه تبدیل شده است

معمار مشهور ایرانی از جمله نسل استاد کاران بود که به خلق آثاری ماندگار در دوران جدید ایران پرداخت. آرامگاه فردوسی، گنبد کاخ مرمر، سردر مدرسه دارالفنون و همچنین بیش از ۸۴۲ مسجد از جمله مسجد اعظم قم، مسجد لرزاده تهران و مسجد سیدالشهدا (ع) در کربلا، شاخص‌ترین آثار این معمار برجسته‌اند.

حسین لرزاده از بزرگ‌ترین معماران تاریخ ایران در سال ۱۳۲۰ و در ۴۵ سالگی، در میان طراحی بناهای ماندگار با بخت، خانه‌ای با معماری اصیل ایرانی برای خود و خانواده‌اش ساخت تا در آن ساکن شوند. استاد تا سال ۱۳۸۲ و تا زمانی که در قید حیات بود در این خانه ساکن بود. خانه استاد لرزاده که به «خانه معمار» شهرت دارد، از سال ۱۳۹۸ به‌عنوان موزه به‌حیات خود ادامه داده، اما از روزهای ابتدایی سال ۱۴۰۱ برای بازسازی تعطیل شد تا اینکه اواخر پاییز امسال در هایش روی بازید کنندگان گشوده شد. این خانه با ۲۳ سال قدمت، ساختمانی اجری و ۳ طبقه است که امروز بین ساختمان‌های بلندمرتبه تهران محصور شده است. با وجود این معماری آن هنوز هم توجه ره‌ر هنرگداری را به خود جلب می‌کند.

تأسیس مدرسه دارالفنون، یکی از اقدامات چشمگیر میرزا آقایی خان امیر کبیر است که بعدها سر در زیبایی آن را استاد لرزاده پدید آورده و خط چشم‌نواز بالای آن از عبدالحمید ملک‌الکلامی، ملقب به امیرالکتاب است.

سال ۱۳۱۱ حسین لرزاده برای ساخت آرامگاه فردوسی به توس رفت و موفق شد با طراحی و ساخت این آرامگاه در طول ۱۸ ماه، مدال فردوسی را در جشن هزاره این شاعر پارسی در ۲۸ سالگی از آن خود کند.

فضای داخلی موزه استاد لرزاده

تهران‌گرام

جنگ تخم‌مرغی
جنگ تخم‌مرغ‌ها سرگرمی پرطرفدار بچه‌های شمیران و روستاهای اطراف آن بود. هر کدام از بچه‌ها با تخم‌مرغ‌هایی که داشت به جنگ تخم‌مرغ‌های دیگران می‌رفت. هر کسی که تخم‌مرغش می‌شکست، بازنده بود و باید یک تخم‌مرغ سالم به فرد برنده می‌داد. بچه‌ها تخم‌مرغ را در مشت خود و بین دو انگشت شست و اشاره می‌گرفتند. باز یکن رقیب هم که به همان شکل تخم‌مرغ را در دست گرفته بود، باید با تخم‌مرغ خود ضربه‌ای به تخم‌مرغ بازیکن حریف می‌زد. با شکستن یک تخم‌مرغ، برنده و بازنده مشخص می‌شد.

تهران‌نامه

چشم‌انداز شوهمند تهران

درباره وجه تسمیه و دلیل نامگذاری توجال روایت‌های مختلفی نقل می‌شود. نامگذاری توجال به دوره باستان برمی‌گردد. «تو» به معنای یخه بود و از آنجا که توجال همواره سرما و یخبندان بود چنین نامی را برای آن برگزیدند. توجال پدید آورنده شوهمندترین چشم‌انداز تهران و فراهم‌کننده بزرگ‌ترین تفرجگاه این شهر به شمار می‌رود. ویژگی منحصر به فرد توجال این است که از بیشتر نقاط تهران می‌توان گوشه‌ای از آن را به تماشا نشست.

دبیروزنامه

بمباران اطلاعات

مدیرانم که شهرداری منطقه ۱۵ با توجه به مشکل بی‌آبی مردم منطقه تریبی ایجاد کند که هر چه زودتر درخت مورد نظر جایجا شود و سازمان آب نسبت به ترمیم تردستی اول مشکلات داشته باشد.

کیفیت نامطلوب تصویر شبکه ۱ و ۲
در تربت حیدری برنامه‌های تلویزیونی شبکه ۱ و ۲ دچار اختلال می‌شود و در باقی ایام نیز کیفیت تصاویر چندان مطلوب نیست و همراه با برکت می‌باشد. در تاریخ ۲۱ آذر ماه جاری لغایت ۲۳ آذر نیز به مدت ۲۸ ساعت برنامه‌های هر دو شبکه بطور کلی قطع شد و مردم از دیدن برنامه‌ها محروم ماندند. شایسته در این منطقه نزدیک مرز وقتی مردم تربت حیدری از روی برنامه‌های تلویزیونی کشورشان محروم می‌شوند به فرستندهای تلویزیونی کشورهای تازه استقلال یافته از شورای سابق روی می‌آورد که تصویر تکمیل این مسئله مطروحه به صلحت باشد.

جراودرختان کاج را قطع می‌کنند؟
در سال‌های اخیر نهی گل و گیاه صنوبری در کشورمان بسیار رایج شده و ای بسا که حتی از کشورهای دیگر انواع گل و گیاه صنوبری را

اگر صفحات همشهری ۳۰ سال پیش را که روز یکشنبه ۱۸ دی سال ۱۳۷۳ منتشر شده، ورق بزنید، مطلبی در ستون «تلفن به همشهری» توجه شما را به خود جلب می‌کند. شهروندی از تربت حیدریه با روزنامه همشهری تماس گرفته و نسبت به کیفیت نامطلوب شبکه‌های تلویزیونی (۱ و ۲) در شهرشان، شکایت داشته. یادآوری این موضوع خالی از لطف نیست که ۳۰ سال پیش، تنها شبکه تلویزیونی داخلی فعال بود و اخبار و اطلاعات را در اختیار مخاطبان قرار می‌داد؛ اما حالا، علاوه بر ده‌ها شبکه تلویزیونی، هزاران هزار شبکه اجتماعی از طریق گوشی‌های تلفن همراه، ما را بمباران اطلاعات می‌کنند!